

„Refugiații nu sunt bineveniți”. Cum minte propaganda rusă despre refugiații ucraineni

După începutul războiului de proporții în Ucraina, la 24 februarie 2022, milioane de ucraineni au fost nevoiți să-și părăsească locuințele pentru a se muta în alte părți ale țării sau chiar în străinătate. În timp ce oamenii fugeau de bombe și ocupația rusească, iar țările le ofereau adăpost, propagandiștii ruși au început să creeze noi narațiuni despre refugiații ucraineni.

„Uniunea Europeană s-a săturat de refugiații ucraineni” este probabil cea mai distribuită narațiune falsă, creată de propaganda rusă. În acest sens, propagandiștii încearcă să susțină retorica generală anti-occidentală din Rusia și să prezinte Occidentul ca fiind „lipsit de principii” și „slăbit de sancțiunile antirusesești”.

Această narațiune poate fi analizată din mai multe perspective. În primul rând, Rusia încearcă să prezinte Ucraina ca un „stat eșuat” și o parte „incontestabilă” a Rusiei. Mesajul despre refugiații ucraineni care sunt „lăsați” în Europa în ciuda „promisiunilor Occidentului” se potrivește cu narativul care prezintă Rusia ca fiind singura șansă pe care o au ucrainenii de a primi ajutor și adăpost. Pe lângă faptul că prezintă diferite istorii ale unor persoane care au acceptat pașapoarte rusești și au plecat în Rusia „trăind cea mai bună viață”, propagandiștii ruși nu ezită să includă în aceste materiale și o retorică anti-occidentală. Astfel, ei acuză Occidentul de crearea unei „catastrofe umanitare”, precum și de „blocarea posibilităților ucrainenilor din

regiunile estice și sudice de a căuta adăpost în Rusia din cauza rusofobiei”.

Atunci când descriu situația refugiaților ucraineni în UE, propagandiștii ruși indică „o scădere a interesului Occidentului față de ucrainenii”, cauzată de „dorința Occidentului de a sprijini războiul din Ucraina și de a distruge Rusia” și de a „investi în armata ucraineană, nu în refugiați”.

Un alt punct cheie în narațiunile de propagandă ale Rusiei este încercarea de a arăta Occidentul ca fiind „rasist” și „inclinat să sprijine ucrainenii mai mult decât pe alți refugiați”. Acest mesaj urmărește să prezinte Occidentul ca fiind „interesat să prelungească războiul în pofida vieților oamenilor”.

În relațiile lor despre refugiații ucraineni, propagandiștii ruși merg dincolo de retorica anti-occidentală. Ei îi dezumanizează pe ucrainenii care caută adăpost de război. Unul dintre mesajele majore în acest caz este acuzarea ucrainenilor că „vor să jefuiască țările UE” și că „primesc totul pe gratis”.

Dzvenyslava Shcherba,
Ukraineworld.org

Foto: UNICEF

FALS: Refugiații ucraineni din Moldova sunt agresivi și primesc bani din sursele destinate pensionarilor și bugetarilor

Narațiunea falsă că refugiații ucraineni sunt agresivi a fost promovată și în Republica Moldova, inclusiv de unele persoane publice. Unele cazuri singulare de incidente cu participarea refugiaților sunt generalizate și prezentate ca dovadă a comportamentului tuturor ucrainenilor.

La începutul războiului, **Ion Ceban**, primarul general al municipiului Chișinău, a spus că refugiații din Ucraina sunt un risc pentru securitatea publică.

Același mesaj a fost distribuit și de către un moderador de nunți din Chișinău, **Viorel Grigoraș**, care a dezinforma în rețelele sociale că în Cimișlia refugiații ucraineni ar fi intrat într-o benzinărie, i-ar fi amenințat pe oamenii de acolo cu un pistol și au cerut să li se dea alimente și combustibil, declarație infirmată de autoritățile locale din Cimișlia. Totodată, deputatul socialist **Vladimir Odnostalco** a spus despre copiii refugiaților care frecventează instituțiile de învățământ din Moldova că „sunt agresivi, iar profesorii au început să se plângă pe ei”. Această afirmație a fost negată de

Ministerul Educației și Cercetării. Mesaje generalizatoare care instigă la ură față de refugiații ucraineni sunt distribuite și de alte persoane.

În același timp, în spațiul virtual în repetate rânduri au fost distribuite falsuri și speculații ale politicianilor și ale unor cetățeni că banii publici destinați plății pensiilor și salariilor bugetarilor sunt cheltuiți pentru întreținerea refugiaților ucraineni. Fostul deputat socialist **Oleg Savva** a publicat pe pagina sa de Facebook o postare cu afirmația „2,27 miliarde lei - asistență acordată refugiaților ucraineni de la bugetul Republicii

Moldova”. Aceasta este o speculație. Resursele pentru susținerea refugiaților sunt alocate din două fonduri guvernamentale: de rezervă și de intervenții. O parte considerabilă din sursele acestor fonduri o reprezintă granturile și donațiile organizațiilor internaționale și partenerilor de dezvoltare, dar și ale unor persoane fizice și juridice din R. Moldova.

Este falsă și afirmația că refugiații sunt susținuți în detrimentul pensionarilor și a bugetarilor. Bugetul asigurărilor sociale de stat este alcătuit din contribuțiile obligatorii de asigurări sociale de stat de la angajatori și asigurați și nu are nicio legătură cu fondurile guvernamentale de urgență.

Stopfals.md

Informația corectă nu poate dezinforma și incita la ură

Acum un an, armata rusă a atacat Ucraina, provocând un război agresiv și nejustificat. Pe lângă masacrele pe care le provoacă armata rusă în țara vecină, în rețelele sociale și în media de propagandă sunt distribuite falsuri și mesaje care instigă la ură. **Irina Corobcenco**, expertă în domeniul libertăților și drepturilor fundamentale ale omului la Asociația Promo-LEX, ne recomandă cum să citim printre rânduri și să evităm capcana dezinformării și a instigării la ură.

Irina Corobcenco,
responsabilă de
monitorizarea
discursului de ură,
Asociația Promo-LEX

Imaginați-vă o librărie cu 10 etaje. La parter se găsește secțiunea Radio, la etajul I este secțiunea TV, iar ultimele etaje reprezintă secțiunea Internet. Fiecare poate vizita liber librăria, unde poate accesa diverse produse informaționale. Pentru unele produse trebuie să plătească o anumită sumă de bani, însă majoritatea sunt gratuite. Librăria își asumă responsabilitatea pentru asigurarea accesului liber la produsele informaționale, dar nu și pentru calitatea lor.

Complicat? Mai curând, provocator. Toți ne dorim să avem acces la informație obiectivă, însă provocarea este să știm ce înseamnă „informație obiectivă” și de ce avem nevoie de ea.

Echilibru dintre opinii și fapte

Informația obiectivă este despre echilibru între opinii și fapte, prezentate în urma unui proces de documentare și verificare, și prin evitarea oricărei forme de discriminare și discurs de ură. Altfel spus, nu poți prezenta războiul Rusiei

împotriva Ucrainei având doar opinia unui reprezentant al Kremlinului, nu și al unuia de la Kiev, așa cum nu poți pretinde că ai prezentat fapte despre acest război, utilizând imagini din conturile unor persoane necunoscute de pe TikTok, Instagram sau Telegram și evitând să verifici datele oficiale și opiniile alternative, și să vorbești despre ele. Și da, nu poți prezenta discursul lui Vladimir Putin despre „deucrainizarea” ucrainenilor ca „informație corectă” când acesta este un mesaj de ură.

Vorba din popor cu „regulile sunt date ca să fie încălcate” transformată într-un soi de principiu, ne (poate) face vulnerabili, iar informația (in) corectă ne modelează opiniile, convingerile și atitudinile. Iată de ce, când intrați în „librăria cu produse informaționale” (și este bine să o faceți cât mai des), mergeți prin toate secțiunile. Informați-vă din cel puțin 3 surse diferite.

Evitați să citiți doar titlurile, ele nu sunt știri și nu vă informează, ele doar vă atrag atenția asupra unui subiect. Citiți cu atenție informația de sub titlu. Dacă lipsesc opiniile tuturor părților, căutați un alt produs informativ. Dacă lipsesc date care să justifice sau clarifice un fapt, căutați un alt produs. Dacă mesajele stârnesc un sentiment de dezgust, frică sau ură față de un anumit grup social prezentat ca fiind diferit doar pentru că aparține unei anumite naționalități, vorbește o anumită limbă, împărtășește o anumită religie etc. – căutați un alt produs. Alt produs, altă secțiune, altă sursă.

După un an de război, trebuie să înțelegem un lucru – o știre care informează nu poate dezinforma și incita la ură.

STOP FALS
#NuRăzboiului
#NuDezinformării

**INFOMAȚIA OBIECTIVĂ
VS DEZINFORMAREA:
CARE-I DIFERENȚA?**

ÎNTREBARE:
Care știre poate fi considerată obiectivă?
RĂSPUNSUL CORECT:
Cea care prezintă realitatea fără a o distorsiona. O informație obiectivă redă realitatea detașat de impresii subiective, nepărtinitor și imparțial.

ÎNTREBARE:
O știre care ne relatează despre un conflict este obiectivă dacă...?
RĂSPUNSUL CORECT:
Dacă prezintă opinia tuturor părților relevante pentru subiect (din Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, articolul 2.9).

ÎNTREBARE:
Ce subînțelegem prin dezinformare?
RĂSPUNSUL CORECT:
Dezinformarea este orice informație verificabil falsă sau înșelătoare creată, prezentată și distribuită pentru înșelarea intenționată a publicului sau în scopul câștigului economic.

ÎNTREBARE:
Cum putem identifica dezinformarea?
RĂSPUNSUL CORECT:
Verificăm sursa și autorul informațiilor să ne convingem dacă sunt reale și credibile. Verificăm titlul și conținutul să ne convingem dacă sunt echilibrate și prezintă toate părțile relevante.

Pagină realizată de Asociația Presei Independente (API)